

1876-09-25

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Modtagersted:
København

Arkivplacering:
Det Kongelige Danske
Videnskabernes Selskabs arkiv

Emneord:
Carlsbergfondet, Det Kongelige
Danske Videnskabernes Selskab,
filantropi

DOKUMENTINDHOLD

J. C. Jacobsens henvendelse til Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab vedrørende oprettelsen af Carlsberg Laboratorium og Carlsbergfondet.

TRANSSKRIFTION

Til

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.

Efterhaanden som der ved Naturvidenskabernes Bestræbelser bibringes de Industridrivende flere Kundskaber og en bedre Indsigt i Naturlovene, voxer Erkjendelsen af disse Kundskabers Uundværlighed og dermed Trangen til at udvide den, navnlig i de specielle Retninger, som have særlig Betydning for den enkelte Industrigrene. Da det imidlertid ikke kan fordres eller ventes af de ved de offentlige Læreanstalters ansatte Videnskabsmænd, at de i videre Omfang kunne eller skulle fordybe sig i Undersøgelser af de mangfoldige Enkeltheder, hvorom de forskjellige Industrigrene, hver for sit vedkommende, ønske Oplysning, har man i den senere Tid i flere Lande begyndt at oprette særegne Laboratorier eller saakaldte Forsøgsstationer, beregnede paa at forskaffe den vedkommende Industri fyldigere Kundskaber og en dyberegaaende Indsigt. -

Disse Instituter have ganske vist, ogsaa for Bryggeriets Vedkommende, gjort ikke liden Nytte, men de lade dog i Regelen meget tilbage at ønske. De lide nemlig næsten alle af den mangel, at deres Tilværelse er usikker og kun kan betragtes som noget Forbigaaende, hvilket medfører hyppig Vexlen af de dermed beskæftigede Videnskabsmænd, hvormed disses forberedende Studier og Arbejder gaae tabte, før de have kunnet bære Frugt. Som oftest er slige Instituters Opgave desuden stillet altfor begrændset, saa at de ikke give Leilighed til yderligere at udvikle sig, ja, neppe til at bevare den almindelige, videnskabelige Dygtighed, som der udfordres til deres Ledelse, og, omvendt, omfatter Opgaverne undertiden formeget Andet, f. Ex. En meget elementair Underviisning - som i de saakaldte "Brauschulen - der ikke lader Tid og Ro tilovers til sand videnskabelig Forskning, ei at tale om at hyppigt Paahæng af reent industriel Virksomhed, med Analyser efter Bestilling, Attesters Udstedelse o. desl.

Ledet af foranførte Betragtninger har jeg i Forbindelse med mit

Bryggeri Carlsberg oprettet et Laboratorium betsemt til chemiske og physiologiske Undersøgelser og Studier i de Retninger af Naturvidenskaberne, som have særlig Betydning for Maltnings- Brygnings- og Gjærings - Processerne, med det Formaal ikke alene at give Bryggeri-Techniken det daglige Brød, men tillige at give de dér Beskjæftigede Videnskabsdyrkere Anledning og Midler til at uddanne sig og virke som Specialister i de Retninger, hvortil Bryggeri-Operationerne og de Phænomener, som disse frembyde, give særlig Leilighed og Opfordring.-

Til at forestaae Arbeiderne i dette Laboratorium har jeg engageret Chemikeren Hr Cand. polyt. Kjeldahl og Physiologen Hr Cand. med R. Pedersen. Senere vil der blive ansat Assistenten, som kunne staae Forstanderen bi, deels ved de Rækker af Observationer og Analyser, som nærmest blive at foretage i Teknikens Interesse, deels ved de reent videnskabelige Laboratiearbeider. Disse Assistenten ville saaledes faae Leilighed til, alt efter deres Anlæg og indre Kald, at uddanne sig til Kyndige Teknikere eller til videnskabelige Forskere..- Derimod har jeg meent at Lanboratoriet ikke bør gjøres til en Læreanstalt for Elever.

Da et saadant, for specialstudier beregnet Institut imidlertid kun kan trives, naar det bæres af den Aand og gennemtrænges af det Lys, som udgaaer fra Videnskaberne i det Hele, og da dette Lys hos mig har været en kilde til Lykke og Velvære, ligger det mig paa Hjerte, som et Afdrag paa min Gjæld, ogsaa at yde et Bidrag til Videnskabernes Fremme i Almindelighed, navnlig i de Retninger, hvori det forekommer mig, at Staten ikke hidtil har anvendt og til hvilke den vel heller ikke i Fremtiden vil kunne afsee alle de fornødne Midler.

Jeg sigter hermed til: midlertidige Honorarer for yngre Videnskabsmænd, hvis Begavelse og indre Kald gjøre dem særligt skikkede til senere at ansættes som Docenter; ligeledes til Honorarer eller Gager for Mænd, som ere fortrinligt udrustede til videnskabelig Forskning og Forfattervirksomhed og som helst maatte kunne offere hele deres Kraft dertil, uden at hindres af Lærervirksomhed eller anden Embeds; Fremdeles til Reisetipendier for ældre Videnskabsmænd, som enten paa gjentagne, kortere Besøg i Udlandet eller paa længere Reiser kunne høste et for den danske Videnskabelighed frugtbringende Udbytte; og endvidere til at fremme forskjellige videnskabelige

J. C. JACOBSENS ARKIV

CARLSBERGFONDET

Arbejder, saasom Undersøgelser og besvarelser af Spørgsmaal, hvis Løsning til en given Tid er magtpaaliggende, osv.
Med dette udvidede Formaal for Øie har jeg idag stiftet et Fond - under Navn af Carlsberg Fondet - hvortil jeg har skjænket en Prioritet i min Eiendom Carlsberg (det oprindelige saakaldte Gl. Carlsberg paa 1 Million Kroner, som skal forrentes med 5% p A, dog saaledes, at den fulde Renteydelse først indtræder ved min og Hustrues Død, og at der, saalænge nogen af os er ilive, ikkun erlægges en aarlig Rente af 2 pCt. Indtil videre vil Fondet saaledes kun erholde en aarlig Indtægt af 20,000 Kroner til de ovennævnte FormaaIs Fremme og først efter min og min Kones Død komme til at disponere over det fulde Rentebeløb af 50,000 Kroner.-
For at en saadan Stiftelse imidlertid skal kunne virke efter sin Bestemmelse i Nutid og i Fremtid, maa der sikkres den en vedvarende Bestyrelse af Mænd med videnskabelig Indsigt og Dygtighed, i hvilken Henseende Tanken med Nødvendighed maa fæste sig paa det Samfund, hvori den danske Videnskabelighed hidtil har fundet og sikkert altid vil finde sine ypperste Repræsentanter, og som hos os er den eneste Institution, der er saa heldig

at staae uafhængig af alle fremmede, uvidenskabelige Hensyn og Indflydelser, nemlig Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.-

Til dette Høitagede Selskab tillader jeg mig derfor at henvende mig med Bøn om, at det, ved at vælge nogle Mænd af sin Midte til at vaage over den nævnte Stiftelse og til at lede dens Virksomhed, vil sikkre dens Bestaaen nu og i kommende Tider og sørge for at den altid kan virke til gavn for Videnskaben og til Ære for Danmark.-

For at sætte Selskabet istand til at danne sig en tydeligere Forestilling om den nævnte Stiftelses Beskaffenhed og om Planen for dens Virksomhed, vedlægger jeg Udkastet til Fondets Statuter, som tildeels ere affattede efter Samraad med Herr Etatsraad Steenstrup og Professor Barfoed, hvis Velvillie og Interesse for Sagen jeg ikke nok kan paaskjønne.

I Haab om at dette mit Foretagende maa vinde det ærede Selskabs Bifald og at det vil skjænke det nye Institut den for dets Existens og Fremgangsmaade uundværlige Understøttelse, hvorom jeg hermed andrager, tegner jeg mig

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

med Høiagtelse og Ærbødighed

J. C. Jacobsen
Brygger

Carlsberg d 25 September
1876

Dato den 29/76
K. D. V. S. Prot. Nr. 1 | 1876.

Indlæg til Landstinget i København den 29/76.

Hørførelsen som den med Statsforbuden
bestemte betingelse de Indvielsesordene fra Landstinget
og en bestemt Tid: Naturløst, nogen Forandring af
denne Landstings Grundlov og dermed Orsagen til at
indtræde den, navnlig i de specielle Tilfælde, som som sædvanlig
betydning for den enkelte Indvielsesorden.

Da det imidlertid den Landstinget eller mentet
af de med de offentlige Lønsansættelse ansatte Medlemmerne,
at de i deres Omfang kunne eller skulle fastholde i
Landsforbuden af de mangfoldige Forholdene, som den specielle
Indvielsesorden, som som sig selv bestemt, især Oplysning,
som man i den senere Tid i flere Lande begynder at opnå
særlige Laborsation eller bestemt Lovgivning, som
beholdt på at fastholde den nævnte Indvielses
forholdene Landstinget og en dybtgående Tid.

Denne Indvielsesorden som som sig selv, og som som sig selv
bestemt, og som som sig selv, som som sig selv.

Ligeledes meget betydeligt at især. De betydelige næsten alle
af den Mangel, at den Endelig er indført og den Land
bestemt som meget dybtgående, som som sig selv
af de dermed betydelige Landstinget, som som sig selv
fastholdt den Tid og Orsagen som som sig selv, som som sig selv
Landsstinget som sig selv. Den affald er flere Indvielsesorden
Opgaver som som sig selv alligevel bestemt, som som sig selv
bestemt til dybtgående at indføre, ja, næppe til at bestemt
den almindelige, inden bestemt Tid, som som sig selv
denne Tid, og, navnlig, som som sig selv Opgaver inden bestemt
som som sig selv, som som sig selv at bestemt inden bestemt
— som i de bestemt Orsagen — den som sig selv Tid
som som sig selv til som inden bestemt Tid, som som sig selv
at bestemt som som sig selv inden bestemt, som som sig selv
af som sig selv, som som sig selv, som som sig selv.

Lad det af foranstaaende Betragtninges for mig: Landkredsens
med mit Bøggens Carlsberg oprettet et Laboratorium
bestaaende af kemiske og physiologiske Undersøgelser og Studier
i de Retninger af Natuurvidenskabene, som som særlig Betragtning
for Medicin - Bøggens - og Gjærings - Processer, med
det Formaal ikke alene at give Bøggens - Cirkulæren det daglige
Vord, men tillige at give de der beskæftigede Videnskabs -
teoretisk Oplysning og Meddelelse om at uddanne sig og vinde som
Specialiteter i de Retninger, som er Bøggens - Operationsområder
og de Hænder, som deri foretages, gives særlig Lærligskab
og Opfordring. -

Et af forstaaende Ombesørgelse: Dette Laboratorium
for mig angaaende Specialiteten for Cand. polyt. Kildahl
og Physiologen for Cand. med R. Pedersen. Bunden med det
bliver ansat Assistenten, som Lærer skal Landkredsens be-
tejls med de Rådets af Observations og Analyser, som
nærmest bliver at forstaaes: Cirkulærens Indhold, der
med de næst videnskabelige Laboratorium arbejder. Disse
Assistenten vilde forstaaes som Lærligskab til, alle af den
dette Oplysning og indvirkning, at uddanne sig til Lærligskab
Cirkulærens alle til videnskabelige Lærere. -

Indvirkning for mig næst at Laboratoriumet ikke kun gøres
til en Lærerskab for Lærere.

La det forstaaende, som Specialitetens begrundet Lærligskab
nærmest til den som Lærere, naar det herud af den Oplysning
og gjennemtrænges af det Lige, som indgives fra Videnskabs-
Kredsen: det Lige, og de disse Lige for mig som næst
en Følge til Lykke og Velstand, ligesom det mig som Lærere,
samt at Oplysning som min Oplysning, og som at lige at bidrage til
Videnskabsbevarelsen: Oplysning, nærmest: de
Retninger, som der forstaaes mig, at Staden ikke
Lærligskab som næst og til Lærligskab som næst Lærligskab i
Landkredsens og Lærere alle de forstaaende Meddelelse.

Jeg siges som det er: midlertidigt forsvaret for yngre
Nidre-Subaltern, som begynder og indtræder gjennem den sædvanlige
færdighed til færdig som Løjtnant; ligeladende der
forsvares eller Gæves som Mand, som en sædvanlig
indtræder til Nidre-Subaltern, Løjtnant og Løjtnantindførelse
og som selv vælte sinne offer for den Konge Dødelig,
uden at finde af Løjtnantindførelse eller anden færdig
gjennem; som det er til Nidre-Subaltern for al den Nidre-
Subaltern, som uden gaa gjennem, Løjtnant og Løjtnant;
Løjtnant eller som Løjtnant som det sinne færdig at for den
den Nidre-Subaltern færdig og det Nidre-Subaltern; og
uden det er at for den færdig Nidre-Subaltern, Løjtnant,
Løjtnant og Løjtnant og Løjtnant og Løjtnant, som
Løjtnant til en given Tid er magtfuld, og.

Det lille indviede Løjtnant for den som jeg idag
siges at Løjtnant — inden Løjtnant af Carlberg Løjtnant —
Løjtnant jeg som Løjtnant er Løjtnant i min Løjtnant Carlberg
(det egentlige, færdig Løjtnant Carlberg) som 1 Million Kroner,
som det forsvares med 5% p. a., dog færdig, at den
færdig Løjtnant færdig indtræder med sin og Løjtnant
Løjtnant, og at den, færdig Løjtnant af al at Løjtnant, Løjtnant
er Løjtnant Løjtnant af 2 p. a. Løjtnant inden mit Løjtnant
færdig den færdig er Løjtnant af 20,000 Kroner
til de Løjtnant Løjtnant Løjtnant og færdig Løjtnant
og min Løjtnant Løjtnant Løjtnant til at Løjtnant Løjtnant
færdig Løjtnant af 50,000 Kroner.

Som at en færdig Løjtnant indtræder til sinne
inden Løjtnant sin Løjtnant; Løjtnant og Løjtnant, som den
Løjtnant den er Løjtnant Løjtnant af Mand med
Nidre-Subaltern Løjtnant og Løjtnant; i Løjtnant Løjtnant
Løjtnant Løjtnant Løjtnant som færdig Løjtnant Løjtnant,
som den Løjtnant Nidre-Subaltern Løjtnant som Løjtnant og
Løjtnant Løjtnant Løjtnant Løjtnant Løjtnant, og
som som at den Løjtnant Løjtnant, den er som færdig

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

at Paas is afførgj af alle foruendte, uindes Katalisje
Jantjen og Justitj' d'for, navnlij det Kongelije Danske
Widenskabensat Selskab.

Et dette fæstlagde Selskab tillader mig mig besjve
at foruendte mig end Cøn an, at det, med at nalgje
uagla Paas af sin Mitte hi at naage omme den
uamule Skiftelje og hi at lade dett Skiftelje, med
fæstten hant Caslaars min og i Samuandts Cides og fang
for at det altid den minde hi Gamt for Widenskabens
og hi Ona for Samuandts.

For at fæstte Selskabet i Paas hi at Samu sig an
lydeligere Svorspilling om den uamule Skiftelje
Caslaarsfæst og en Plaan for dett Skiftelje,
medlugges mig Selskabet hi Samuandts Katalisje, Samu
tildele om affæstede efter Samuandts ind Sjæs Plaan
Steuersjæ og Professor Caslaars, Jent Wilschell og
Suteroft for Paas mig ihl med den paastigænde.

Jant an at dette mit Svorspilling omme minde
det omme Selskabet Cifæst og at det mit Sjæs det ige
Selskabet den for dett Cifæst og Samuandts uindes
Katalisje, Samuandts mig Samuandts an drages, lagges
mig mig

Med Jantelje og Cifæst

Carlsberg p 25 September
1876.

J. C. Jacobsen
Cifæst.